

Verslag roofvogeltelling West-Brabant 2023

In het weekend van 16 en 17 december 2023 telden 23 leden van de West Brabantse Vogelwerkgroep de overwinterende roofvogels in West-Brabant. Het was alweer de 20ste editie van deze jaarlijkse telling, dus een mijlpaal!

Onderzoeksgebied

Zie verslagen van de voorgaande jaren (19 stuks). Deze zijn terug te vinden op de website van de West Brabantse Vogelwerkgroep onder publicaties. Vliegbasis Gilze-Rijen maakt vanaf 2023 geen onderdeel meer uit van het telgebied.

Methode

Op 16 en 17 december 2023 werd in de open natuurgebieden en het agrarisch gebied van Noordwest-Brabant een integrale roofvogeltelling uitgevoerd. De meeste tellers gebruikten daarbij de auto maar direct ten noorden van Etten-Leur en ten noorden en zuiden van Breda werd vanaf de fiets geteld. Alle aanwezige roofvogels werden ingevoerd op Waarneming.nl of op kaarten ingetekend. Met name voor de gebieden waar geen telgroepen actief waren zijn ter aanvulling losse waarnemingen van Waarneming.nl gebruikt om het beeld te completeren.

Weer

In het telweekend was het weer, op beide dagen totaal verschillend. Zaterdag 16 december was het dicht bewolkt en druilerig, slecht weer om het landschap te overzien met de verrekijker, hoogspanningsmasten (een geliefde zitplaats voor slechtvalken) waren niet of nauwelijks te controleren op hun aanwezigheid. Zondag was na een periode vooraf met veel regen een mooie dag. De zon scheen volop en in tegenstelling tot zaterdag was het veel beter weer om (roof)vogels te spotten. De gemiddelde temperatuur was met 7.5°C aan de hoge kant voor de tijd van het jaar (bron KNMI-dag gegevens Gilze-Rijen).

Resultaten

In totaal werden er 291 roofvogels waargenomen, verdeeld over 10 soorten. Het grootste aantal werd vastgesteld tijdens de telling in 2020 (495 exemplaren). Sindsdien blijft het totaal daar ruim onder. Het aantal soorten was met 10 een evenaring van het record wat eerder werd bereikt in 2012, 2014 en 2015.

Voor de tweede keer werd er in het telweekend een Rode wouw gespot (de eerste keer was in 2012).

Er werden 6 Bruine Kiekendieven gemeld. Allen in de Biesbosch.

Van de Blauwe Kiekendief werden 14 individuen gemeld. Alle waarnemers noteerden het geslacht. Er werden 6 adulte mannen gezien en 8 keer een vrouw/juveniel (een eerste kalender jaar lijkt op een adulte vrouw maar heeft donkerder armpennen, een kenmerk dat in het veld overigens niet altijd goed te zien is).

Van de Havik werden 5 exemplaren waargenomen.

Er werden 19 Sperwers geteld.

De Buizerd werd met 184 exemplaren het vaakst gezien.

Wel is er sprake van een afname. Zo werden er gemiddeld over de 10 voorgaande tellingen 258 Buizerds waargenomen. Zelfs voor een opportunistische soort als de Buizerd lijkt er in het moderne agrarische landschap steeds

minder te halen en ook Vogelgriep heeft een negatieve invloed (zie verderop in dit artikel).

Er werden drie zeearenden waargenomen. Twee aan de westkant van de Brabantse wal en één bij de Dintelse Gorzen.

Er zijn 54 Torenvalken gespot. Ook deze soort lijkt het moeilijk te hebben. Zo werden er rond Steenberg in 2020 nog 19 geteld en in 2023 slechts 6.

Een Smelleken werd gezien in het open Markiezaat gebied bij Bergen op Zoom.

Van de Slechtvalk werden maar 4 exemplaren geteld (vergelijk dit met de jaren 2019-2022 toen er respectievelijk 18, 18, 13 en 11 werden geteld).

Vogelgriep heeft duidelijk impact op roofvogels als Slechtvalk en Buizerd (bron: Sovon Vogelbalans 2023). Zowel Slechtvalk als Buizerd eten besmette watervogels, de eerste vangt ze en de tweede eet van overleden dieren. In de winter van 2021/22 wordt de sterfte onder slechtvalken op maximaal 56% geraamd. Ook werden er honderden dode Buizerds gevonden. Bij 30% van de geteste exemplaren bleek vogelgriep de doodsoorzaak en de totale sterfte in de populatie werd op ongeveer 12% geschat. Het lijkt aannemelijk dat dit (tenminste voor een deel) verklaart waarom beide soorten ook in onze tellingen een duidelijke afname laten zien.

TABEL 1. GETELD AANTAL ROOFVOGELS DEC. 2020 T/M 2023

	2020	2021	2022	2023
Rode wouw	-	-	-	1
Bruine Kiekendief	5	2	5	6
Blauwe Kiekendief	18	12	14	14
Havik	12	9	7	5
Sperwer	12	12	24	19
Buizerd	305	217	212	184
Zeearend	5	-	1	3
Torenvalk	117	69	58	54
Smelleken	3	1	-	1
Slechtvalk	18	13	11	4
<i>Totaal</i>	<i>495</i>	<i>335</i>	<i>332</i>	<i>291</i>

Legenda verspreidingskaarten:

Kleine stip 1

Middelgrote stip 2-3

Grote stip 4-10

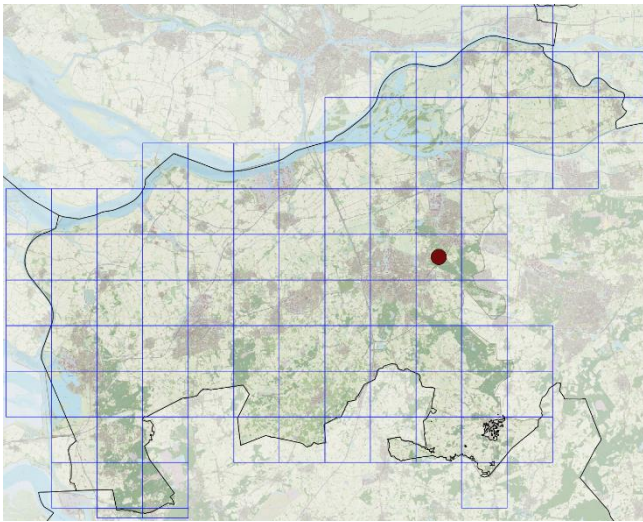
Hele grote stip >10

(Vanaf 2 met vermelding van het aantal)

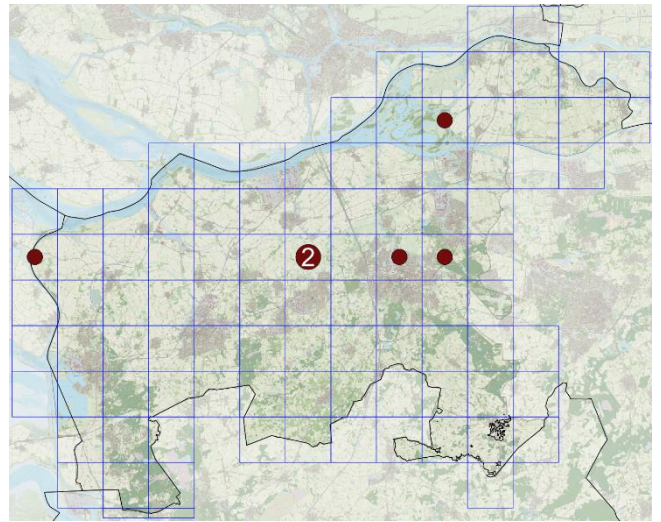
Dankwoord

Jan Benoist, Anja Boele, Cor Borghouts, Toos Borghouts, Piet van de Broek, Ineke Buijnsters, Ger Duijf, John Frijters, Bas Gerrits, Hannie van Gils, Johan van Haperen, Henriette Huijgens, Piet van Iersel, Arnold Klaren, Martin van Leest, Wilma Rasink, Agnes van der Sanden, Hans van der Sanden, Andres Scherff, Willem Veenhuizen, Jan-Willem Wijnhoven en Paul Zom leverden een belangrijke bijdrage aan de telling. Harry van Vugt -die alle jaren telmoest deze keer helaas verstek laten gaan. Verder wil ik ook graag iedereen bedanken die zijn of haar roofvogelwaarnemingen invoerde op Waarneming.nl.

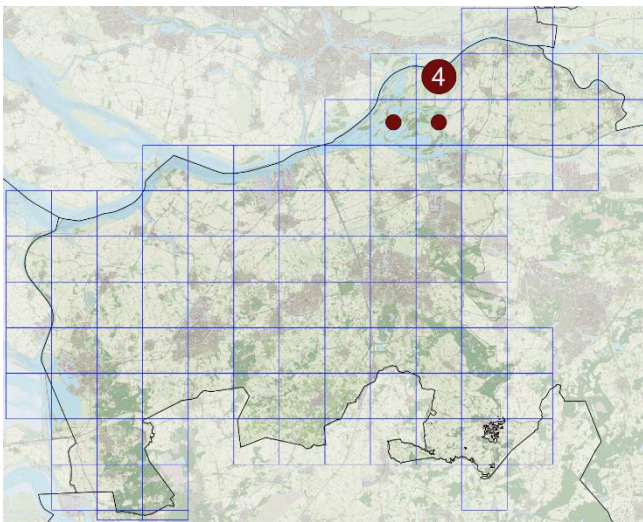
Raymond van Breemen

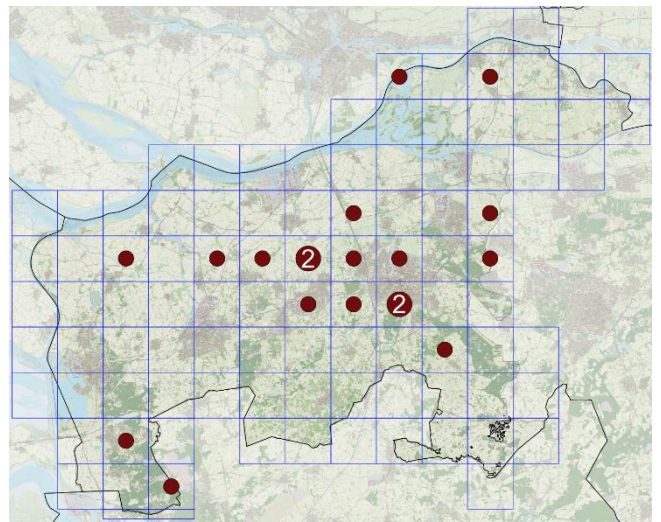
RODE WOUW
TOTAAL 1

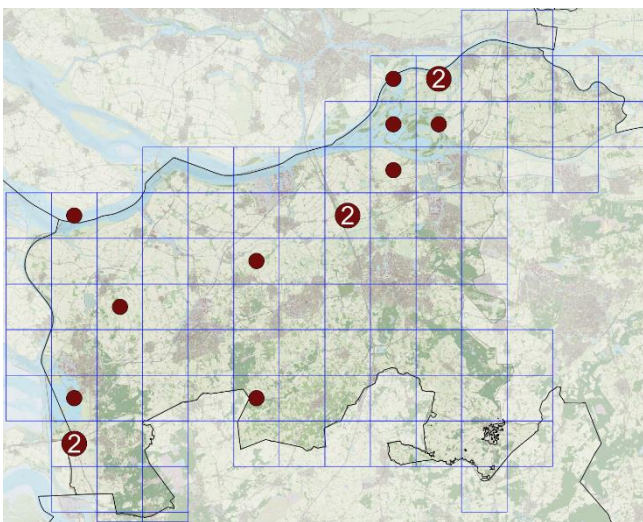
HAVIK
TOTAAL 6, MAXIMUM PER ATLASBLOK 2

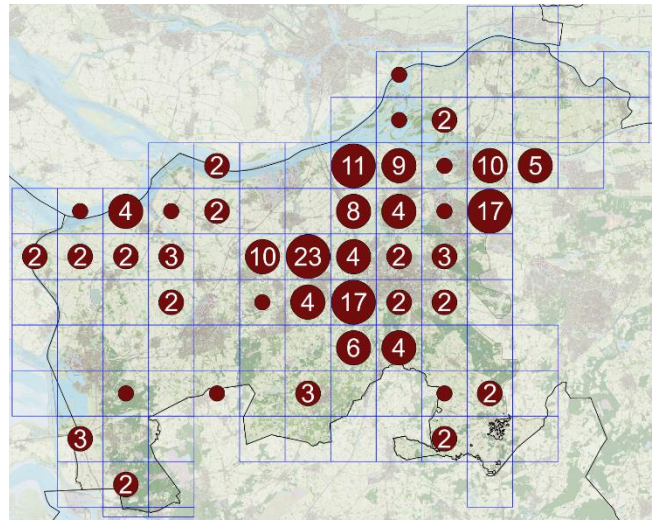
BRUINE KIEKENDIEF
TOTAAL 6, MAXIMUM PER ATLASBLOK 4

SPERWER
TOTAAL 19, MAXIMUM PER ATLASBLOK 2

BLAUWE KIEKENDIEF
TOTAAL 15, MAXIMUM PER ATLASBLOK 2

BUIZERD
TOTAAL 184, MAXIMUM PER ATLASBLOK 23

